

# NEWSLETTER DYDAKTYCZNY NA TRUDNE CZASY



UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO  
IM. KAROLA MARCINKOWSKIEGO  
W POZNANIU

Szanowni Państwo,

Pandemia wywołana wirusem SARS-CoV-2 sparaliżowała życie gospodarcze i społeczne niemal na całym świecie. Bardzo mocno uderzyła we wszystkie jego aspekty, również w edukację. Instytucje szkolnictwa wyższego, w tym i nasza Uczelnia stanęły przed koniecznością zmiany dotychczasowych form przekazywania wiedzy i przyspieszonego wdrażania do dydaktyki metod i technik kształcenia na odległość. To, co do tej pory przyjmowaliśmy niekiedy z niechęcią i obawami przed nieznanym - zmuszeni byliśmy wdrożyć niemal z dnia na dzień. **Dziś możemy z satysfakcją przyznać, że robimy to dobrze!**



Cała społeczność akademicka przyłączyła się do organizowania i realizowania zajęć w trybie zdalnym. Cieszy fakt, że nauczyciele wykorzystują zarówno narzędzia, jakie udostępniła nasza Uczelnia, jak i platformy i aplikacje zewnętrzne. O takich inicjatywach piszemy między innymi w tym numerze, w naszej stałej rubryce – **DYDAKTYKA W NOWEJ ODSŁONIE**.

Podobnie jak w poprzednim Newsletterze Dydaktycznym, w tym wydaniu przedstawiamy kolejną relację. Prof. dr hab. Tomasz Kotwicki, w naszej nowej rubryce **Z PAMIĘTNIKA DYDAKTYKA**, opowie o doświadczeniach związanych z prowadzeniem zajęć z przedmiotu „Ortopedia i Traumatologia” online. W tym miejscu zachęcam wszystkich Państwa do dzielenia się uwagami na temat plusów i minusów kształcenia zdalnego. Mam nadzieję, że nasz Newsletter stanie się tym samym platformą wymiany doświadczeń na temat tej formy dydaktyki. Państwa uwagi, opinie i relacje chętnie będziemy publikować.

Naszą szczególną uwagę w ostatnich tygodniach zwróciło duże zaangażowanie studentów w naukę w tym niezwykle trudnym dla edukacji akademickiej trybie oraz wsparcie i pomoc jakie oferują nam nauczycielom. Chcąc wspomóc swoich dydaktyków i wyjść naprzeciw ich staraniom w dobre przygotowanie zajęć online, studenci opracowali *Przewodnik dla prowadzących zajęcia na platformie Teams*. W rubryce **UWAGI PRAKTYCZNE** mogą się Państwo z nim zapoznać, jednak już teraz chciałbym przytoczyć jego fragmenty:

- *„Jesteśmy niezmiernie dumni z naszej Uczelni oraz z Państwa pracy. [...] Studenci są zadowoleni i ogromnie wdzięczni.”*
- *„ Nie martwcie się Państwo problemami technicznymi. Jesteśmy z wami po to, by służyć naszą pomocą. [...]”*
- *„Nie poddawajcie się Państwo i my też postaramy się dać z siebie wszystko, żeby przetrwać ten czas z jak najmniejszą szkodą dla naszej edukacji ... a może nawet i z zyskiem?”*

**Całym sercem przyłączam się do tego apelu!**

Życząc Państwu w imieniu Zespołu spokojnych, dalekich od trosk i zmartwień, a przede wszystkim zdrowych Świąt Wielkanocnych, zachęcam do lektury.

*Prof. dr hab. Ryszard Marciniak  
Prorektor ds. Studenckich i Dydaktycznych*

## Prof. dr hab. Tomasz Kotwicki – przedstawia wnioski z pierwszych dni nauczania na odległość zajęć ORTOPEDIA I TRAUMATOLOGIA- cz. 1

### E-learning – wymuszona epidemią sytuacja zmienia nasze poglądy na nauczanie

*Jesteśmy w okresie wielkiej mobilizacji z powodu epidemii. Temu podporządkowujemy wszystkie wysiłki. Jednocześnie, poza głównym nurtem, rozpoczął się jeden z najbardziej intrygujących i brzemiennej w skutki eksperymentów edukacyjnych – nauczanie na odległość.*

Za nami pierwsze tygodnie nauczania zdalnego przez internet. W ramach przedmiotu „Ortopedia i traumatologia”, który koordynuję na IV roku kierunku lekarskiego, e-learning rozpoczęliśmy 16 marca, czyli raptem trzy tygodnie temu. Przystępowałem do tego zadania z niechęcią, wynikającą z przekonania o ułomności tej formy kształcenia w odniesieniu do zawodów medycznych. Tymczasem pierwsze obserwacje są pozytywne. Na czym polega sukces e-learningu oraz jakie są jego powody?

Jest zdecydowanie za wcześnie, aby ocenić ewentualny sukces e-learningu w kategoriach osiągnięcia obiektywnych efektów uczenia się. Tym niemniej za sukces na tym etapie należy uznać, że wszyscy w nim uczestniczący, a przynajmniej zdecydowana większość, są z tej formy zadowoleni. Tak po stronie nauczających, jak studentów. Nie dziwi to w młodym pokoleniu wykładowców. Tymczasem analogiczne postawy obserwuję z zaskoczeniem także wśród doświadczonych wiekiem i stażem nauczycieli akademickich. Relacje są pełne satysfakcji a niekiedy niemal entuzjazmu, przy pełnej świadomości, że e-learning nie zapewnia pełnej edukacji medycznej.

Wydaje się, że jednym ze źródeł sukcesu jest dobra funkcjonalność platformy MS Teams. W Szpitalu im. Wiktora Degi administracja w trybie błyskawicznym doprowadziła szybkie łącza do kluczowych sal dydaktycznych. Co więcej, okazało się, że nawet internet „pożyczony” z własnego smartfona wystarcza do prowadzenia zajęć kategorii C, w grupach 6-osobowych. Drugim istotnym czynnikiem sukcesu jest realizowanie pełnego materiału zajęć według dotychczasowego planu. Łączenie prowadzącego ze studentami następuje o ustalonych godzinach, podobnie jak przerwy i zakończenie zajęć. To przywraca stałość rytmu zajęć, niezbędną dla stabilności dydaktyki, gdyż wymusza fizyczną obecność studentów i prowadzącego.

Kolejnym czynnikiem jest wielki wysiłek włożony przez prowadzących w przygotowanie zajęć. Mnożą się ciekawe pomysły Koleżanek i Kolegów nauczycieli akademickich, wykraczające poza schemat wykład-seminarium-ćwiczenie. Obserwuję z uznaniem, że - paradoksalnie, utrudnienia w pracy dydaktycznej wyzwoliły oddolną inicjatywę. Asystenci umawiają się po godzinach pracy na nagrywanie brakujących filmów dydaktycznych. Z podziwem przeczytałem w newsletterze program zajęć wykonany w klinice prof. Jacka Zachwiei.

Działania dydaktyczne podjęte w UMP stawiają nas w czołówce uczelni medycznych. Mam tylko skromne dane z rozmów ze znajomymi z Collegium Medicum UJ, z uczelni z Lublina, Warszawy i Łodzi. Wynika z nich, że do e-learningu się dopiero przymierzają, głównie w zakresie wykładów i seminariów. Z nieznanymi powodów nie traktują tej formy jako zasadniczej w okresie epidemii, tak jakby upływające tygodnie nie oznaczały niemożliwych do odrobienia opóźnień. Hołdują tradycyjnie pojmowanej formule: prezentacja powerpoint plus dograny podkład głosowy.

Tymczasem wielkim atutem e-learningu okazuje się interaktywność. Osiąga się ją niełatwo, kosztem dużej pracy ze strony osoby prowadzącej. Asystenci są zgodni: godzina dydaktyczna ćwiczeń on-line to większy wydatek sił, koncentracji i energii niż godzina ćwiczeń w formule klasycznej. Warto o tym pamiętać przy rozliczaniu dydaktyki. Czy kluczowa dla powodzenia zajęć interaktywność jest trudniejsza do osiągnięcia niż w klasycznych ćwiczeniach z asystentem? W dotychczasowych doświadczeniach także spotykaliśmy się z osobami/grupami śpiącymi, negatywnie usposobionymi, demonstracyjnie niezainteresowanymi itp. To od naszej zdolności aktywizacji i mobilizacji zależało wtedy powodzenie przeprowadzenia zajęć. Nie inaczej będzie zapewne z zajęciami e-learningu.

Kolejną przewagą e-learningu jest wystandaryzowanie przekazu. Treści programowe mogą być przekazane w sposób kompletny, wolny od osobistych upodobań nauczyciela, zawierający wszystkie istotne elementy. W przypadku takiego przedmiotu jak Ortopedia i traumatologia, realizowanego w pięciu klinikach o różnym profilu, okazuje się to istotną zaletą. Ponadto eliminuje się czynnik nieprzygotowania asystenta – bez przygotowania naprawdę nie da się przeprowadzić tych zajęć. Odpadają monologi, pogawędki czy improwizacje luźno powiązane z tematem zajęć. Nie można zostawić grupy na korytarzu albo porozstawiać po salach („zbierzcie wywiad, ja zaraz wrócę”).

Ważnym czynnikiem pozytywnego odbioru nowego sposobu kształcenia przez pracowników wydaje się znacząca odmienność zastosowanej formy nauczania od tego, co dotychczas przywykliśmy uważać za e-learning: prezentacja powerpoint z dogranym głosem, „odpalana” w pustą przestrzeń, do nieokreślonego grona odbiorców.

Obecny sposób prowadzenia zajęć upodabnia je maksymalnie do zwykłego trybu ćwiczeń, co jest atutem. Pomysłowość prowadzących pozwala wykonać niewykonalne: w miejsce zajęć na sali operacyjnej - pokazać nagraną operację z komentarzem na żywo i dyskusją studentów, w miejsce ćwiczeń w poradni ortopedycznej - pokazać typowe przypadki i zaangażować proces diagnostyczny i leczniczy, w miejsce udziału w konsylium kliniki z omawianiem przypadków – przekazać transmisję kamerką. Zebrałem relacje o wydłużeniu czasu zajęć o godzinę - na prośbę studentów, zadających wiele dodatkowych pytań, a także o przewadze, w opinii studentów, naszej formuły nad innymi uczelniami.

*Tomasz Kotwicki*

Dziękuję za materiał do artykułu P.T. Kolegom: doc. Tomasz Trzeciak, prof. Maciej Głowacki, dr Milud Shadi, dr Marek Tomaszewski, dr Maciej Idzior

## **Prof. dr hab. Krzysztof Słowiński – zaprasza do udziału w wykładzie online – ALGORYTMY LECZENIA OPARZEŃ**

**W dniu 15 kwietnia (środa) o godzinie 12.00 odbędzie się wykład profesora Krzysztofa Słowińskiego, Kierownika Kliniki Chirurgii Urazowej, Leczenia Oparzeń i Chirurgii Plastycznej UMP na temat:**

### **Algorytmy Leczenia Oparzeń**

*Treścią wykładu jest przedstawienie zasad postępowania diagnostycznego i leczniczego w chorobie oparzeniowej, "krok po kroku", na drogach wskazanych w trzech algorytmach. Dwa pierwsze poświęcone są postępowaniu przedszpitalnemu i działaniom w szpitalu. Trzeci poświęcony jest leczeniu chirurgicznemu choroby oparzeniowej. Wykład jest bogato ilustrowany przypadkami z doświadczenia własnego Kliniki.*

Wykład będzie transmitowany i udostępniony na platformie IUM (Interaktywny Uniwersytet Medyczny <https://edu.medvc.eu>).

*Serdecznie zapraszamy!*

## **Dr hab. Dorota Formanowicz – wykorzystanie platformy Zoom w Zakładzie Biochemii Klinicznej i Medycyny Laboratoryjnej**

W związku z ponad dwukrotnym wzrostem ilości użytkowników usługi Microsoft Teams i częstymi przeciążeniami serwerów Zakład Biochemii Klinicznej i Medycyny Laboratoryjnej rozpoczął przeprowadzanie zajęć z wykorzystaniem platformy Zoom. Jest to wieloplatformowe narzędzie umożliwiające przeprowadzanie wideokonferencji, które działają bez opóźnień. Wykorzystanie darmowej wersji programu ogranicza czas prowadzonych zajęć do 40 minut, jednakże zgodnie ze zmianą polityki firmy placówki edukacyjne, w obecnej sytuacji epidemiologicznej, mogą prosić o dostęp do nielimitowanych połączeń.

Taką prośbę wystosował nasz Zakład; dodatkowe uprawnienia zostały przydzielone dla pracowników zarejestrowanych przy użyciu maila w domenie [ump.edu.pl](http://ump.edu.pl). Korzystanie z programu Zoom umożliwia nie tylko wideorozmowy ze studentami, ale także min. wykorzystywanie wirtualnej tablicy, udostępnianie ekranu prowadzącego (np. z prezentacjami), czy prezentację pracy własnej studenta.

Obecnie w tej formie prowadzimy zajęcia z przedmiotu diagnostyka laboratoryjna dla studentów drugiego roku kierunku lekarskiego, wprowadzenie do diagnostyki laboratoryjnej dla trzeciego roku kierunku lekarskiego oraz biochemia dla drugiego roku kierunku optometria.

Aby umożliwić płynny przepływ informacji ze studentami utworzony został dysk Google. Udostępniamy na nim dodatkowe materiały oraz umożliwiamy studentom zamieszczanie plików będących efektami ich pracy. Na dysku znajduje się również plik z podziałem godzinowym zajęć które będą przeprowadzane w najbliższych dniach, a w komórkach im przypisanych zamieszczony jest link prowadzący do wideokonferencji, na której prowadzący wyjaśnia zagadnienia związane z daną tematyką i odpowiada na wszystkie pytania.

W celu instalacji oprogramowania zoom i rejestracji do platformy należy udać się na stronę: <https://zoom.us>

*Dorota Formanowicz*

## Prof. dr hab. Andrzej Mackiewicz – zachęca do korzystania z gotowych prezentacji dla studentów kierunków medycznych

Dzięki uprzejmości EUROIMMUN Polska Sp. z o.o. nauczycielom i studentom naszej Uczelni udostępniony został pakiet blisko 50 prezentacji edukacyjnych z zakresu **diagnostyki laboratoryjnej w chorobach autoimmunologicznych, zakaźnych i alergiach**.

Lista prezentacji dostępna jest [tutaj](#)

[Pobieranie materiałów](#)

- **Dziekan WNOZ, prof. dr hab. Małgorzata Kotwicka** prezentuje pierwsze na naszej Uczelni obrony prac dyplomowych. Krótka relacja z tego wydarzenia:  
<http://www.ump.edu.pl/aktualnosci/pierwsze-obrony-prac-dyplomowych-w-trybie-on-line-na-wydziale-nauk-o-zdrowiu>
- **dr Beata Buraczyńska – Andrzejewska** przedstawia przewodnik [Jak przeprowadzić test online na sOlat](#)
- **Pani Aleksandra Jarosz**, studentka V roku kierunku lekarskiego, po pierwszych trzech tygodniach doświadczeń z systemem Microsoft Teams zebrała uwagi studentów odbywających zajęcia za pośrednictwem tej platformy i utworzyła [Przewodnik dla prowadzących zajęcia na platformie TEAMS](#)

### AKTY PRAWNE

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wprowadziło zmiany do standardów kształcenia na kierunkach medycznych w związku z aktywnością studentów na rzecz walki z pandemią koronawirusa oraz udziałem w prowadzonych przez uczelnie zajęciach w trybie zdalnym:  
[ROZPORZĄDZENIE MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 1 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego](#)

**Zapraszamy do zadawania pytań, dzielenia się opiniami lub wątpliwościami.  
Czekamy na Państwa propozycje pod niżej podanymi adresami mailowymi.**

## NEWSLETTER DYDAKTYCZNY UMP

Dział Spraw Studenckich i Dydaktycznych  
[das@ump.edu.pl](mailto:das@ump.edu.pl)

Katedra i Zakład Edukacji Medycznej  
[kizem@ump.edu.pl](mailto:kizem@ump.edu.pl)